

Kryteria oceniania z języka polskiego obowiązujący w Gimnazjum im. Jana Pawła II w Nowej Sarzynie opracowany przez zespół nauczycieli języka polskiego

I. KRYTERIA OCENIANIA

1. Ocenę celujący otrzyma uczeń, który: wykaże się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi poza program nauczania lub bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach z języka polskiego na szczeblu rejonowym, wojewódzkim, uczestniczy w konkursach literackich, podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (szkolna gazetka, kółka polonistyczne lub teatralne) czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty literackie, artykuły, określa specyficzne cechy stylu różnych tekstów, dostrzega różnorodne funkcje tekstów kultury, ocenia różne formy sztuki oraz ich związki z kulturą antyczną, europejską i światową, wykorzystuje media jako źródło informacji i opinii w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy. Tworzy eseje.
2. Ocena bardzo dobry:
 - a. Kształcenie literacko-kulturowe i językowe. Uczeń umie tworzyć takie formy wypowiedzi jak (różny w każdej klasie): opowiadanie, opis, rozprawka, list, recenzja, reportaż, notatka, przemówienie, plan, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, formy użytkowe (zaproszenie, życzenia, dedykacja, ogłoszenie, odwołanie, życiorys, podanie, autoprezentacja, biogram, list motywacyjny, przepis, wywiad, felieton, instrukcja oraz stosuje formy charakterystyczne dla elektronicznych środków przekazywania informacji tj.: SMS, e-mail, czat, blog). Rozróżnia i używa środki stylistyczne. Potrafi wskazać wzory i źródła kultury europejskiej(dostrzega obecność symboliki biblijnej i antycznej w kulturze – w tradycji i współczesności oraz dokonuje jej interpretacji- znajomość symboli zależna od klasy). Sprawnie i szybko czyta, notuje i selekcjonuje informacje. Dostrzega współlistnienie różnych dziedzin sztuki w przekazie radiowym i telewizyjnym. Świadomie korzysta ze środków masowego przekazu: radia, telewizji i prasy(uczniowie klasy III-iej).
 - b. Fleksja i składnia- (ocena jest zależna od klasy, do której uczęszcza uczeń). Biegłe klasyfikuje części mowy, określa ich formę gramatyczną oraz funkcje składniowe. Potrafi omówić osobliwości w odmianie rzeczowników i czasowników. Rozróżnia typy liczebników i odmienia je. Umie przedstawić podział zaimków ze względu na funkcję w zdaniu i zastępowaną część mowy; umiejętnie stosuje zaimki w zdaniu. Wykonuje wykresy zdań. Wskazuje błędnie sformułowane zdania, potrafi nazwać rodzaj błędu i poprawić go. Rozróżnia: mowę zależną i niezależną, zdania i wyrazy wtrącone, stosując je w wypowiedziach pisemnych. Rozumie zjawisko archaizacji, zna i rozumie pojęcie stylu (kl. III), wskazuje cechy języka regionu i języka środowiskowego. Stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych zgody, rządu i przynależności, trafnie je rozpoznaje. Sprawnie posługuje się pojęciami z zakresu różnych odmian polszczyzny (regionalizmami).
 - c. Słowotwórstwo. Bezbłędnie dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, określa jego znaczenie realne i słowotwórcze. Potrafi omówić funkcje formantów słowotwórczych, ocenia ich przydatność i zrozumiałość- (kl. III). Rozróżnia

typy neologizmów i omawia ich funkcje. Ocenia na konkretnych przykładach nowe wyrazy pod względem poprawnościowym. Rozróżnia i umie znaleźć w tekście synonimy, homonimy i antonimy (kl. I). Wskazuje zapożyczenia z języków obcych, Ocenia poprawność neologizmów i zapożyczeń, ich wartość komunikatywną i stylistyczną. (poziom znajomości zależny od klasy).

d. Fonetyka (zależnie od klasy). Przeprowadza i biegle omawia klasyfikację głosek. Charakteryzuje rodzaje upodobnień fonetycznych i grupy uproszczeń spółgłoskowych. Poprawnie wyróżnia wyrazy bezakcentowe, poprawnie akcentuje wyrazy i zdania w języku polskim. Moduluje głos, wyróżnia akcent intonacyjny i przestrzega prawideł poprawnej wymowy.

e. Ortografia. Opanował w stopniu bardzo dobrym zasady ortografii oraz nie popełnia błędów ortograficznych. Poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne. Potrafi w wypowiedzeniu oddzielić człony równorzędne pod względem logiczno-składniowym. (klasy I-III)

f. Uczeń stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie, potrafi określić ich źródło oraz poprawnie stosować w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

3. Ocena dobry:

a. Kształcenie literacko-kulturowe i językowe. Uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi programem nauczania. W zależności od celu i celu komunikacji różnie kształtuje swoje wypowiedzi. Posługuje się słownictwem związanym z doznaniem emocjonalnymi. Samodzielnie potrafi poprawić większość błędów językowych i stylistycznych. Umie tworzyć takie formy wypowiedzi jak: opowiadanie, opis, streszczenie, sprawozdanie, recenzja, charakterystyka, rozprawka. Zna treść wymaganych programem lektur, potrafi analizując dzieło literackie ukazać jego strukturę, dostrzega związki między elementami tekstu i ocenia ich celowość. Świadomie korzysta ze środków masowego przekazu, dostrzega możliwość ich negatywnego oddziaływania na młodego odbiorcę.

b. Fleksja i składnia (realizacja materiału z tego działu zależna jest od klasy, do której chodzi uczeń – kl. I.). Posiada usystematyzowane wiadomości o częściach mowy. Zna zasady odmiany czasowników, tworzy imiesłow. Poprawnie określa formę gramatyczną odmiennych części mowy. Poprawnie odmienia zaimki, dzieli je ze względu na znaczenie. Wprowadza do wypowiedzi partykuły. Dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania łącznie z wykresem związków wyrazowych (kl. I). Wyodrębnia rodzaje zdań. Poprawnie przekształca i stosuje imiesłowowy równoważnik zdania. Dokonuje wykresów zdań. Wykonuje ćwiczenia słownikowe i frazeologiczne.

c. Słowotwórczość. Oddziela formant od podstawy słowotwórczej, nazywa formanty, wskazuje oboczności. Umie tworzyć rodzinę wyrazów, znajduje rdzeń, wskazuje na oboczność w rdzeniu. Odróżnia zrosty, złożenia, zestawienia. Poprawnie używa wyrazów nacechowanych emocjonalnie, regionalnie i środowiskowo. Stosuje poprawnie synonimy, homonimy i antonimy. Wskazuje zapożyczenia. Odróżnia neologizmy.

- d. Fonetyka. Przeprowadza klasyfikację głosek. Poprawnie zaznacza akcent wyrazowy i zdaniowy. Na konkretnych przykładach zaznacza upodobnienia fonetyczne (wewnątrz- i międzywyrazowe) i uproszczenia grup spółgłoskowych.
- e. Ortografia. Dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne.
(kl. I-III).
4. Ocena dostateczny:
- a. Kształcenie literacko-kulturowe i językowe. Opanował podstawowe wiadomości i umiejętności zawarte w programie nauczania. Wypowiada się na temat motywacji postępowania postaci literackich, ocenia je, tworzy plan wydarzeń. Podejmuje próby realizacji rozprawki, zna główne schematy kompozycyjne i układ graficzny (stara się zachować proporcje poszczególnych części zależnie od klasy), zna zasady dyskusji i uczestniczy w niej. Używa pojęć i terminów literackich bez konieczności ich definiowania. Umie sporządzić: plan wypowiedzi, list, streszczenie, podanie i życiorys, charakterystykę, notatkę w formie wykresu, tabeli, schematu, opis, przepis – umiejętność tworzenia poszczególnych form wypowiedzi jest zależna od klasy. Rozumie treść różnorodnych instrukcji, ocenia treść i formę reklam. Na prostym przykładzie omawia cechy dramatu, liryki i epiki (zależnie od klasy). Wyodrębnia elementy budowy wiersza (strofa, wers), wskazuje rymy, podstawowe środki stylistyczne: epitet, porównanie, przenieśnia, rym, onomatopeja, refren, powtórzenie- umiejętność analizy zależna jest od klasy. Świadomie korzysta ze środków masowego przekazu.
- b. Fleksja i składnia. Rozróżnia części mowy i potrafi je odmieniać. Umie dokonać rozbioru logicznego i gramatycznego (proste przykłady). Rozróżnia zdania podrzędnie złożone i współrzędnie złożone. Potrafi wskazać mowę zależną i niezależną. Powinien sporządzić prosty wykres. Tworzy zdania i równoważniki zdań. Wykonuje ćwiczenia z użyciem spójników. Rozróżnia rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi.
- c. Słowotwórstwo. Tworzy wyrazy pochodne. Oddziela podstawę słowotwórczą od formantu, tworzy rodzinę wyrazów, posługuje się podstawowymi terminami słowotwórczymi. Wyróżnia w tekście archaizmy i neologizmy oraz zdrobnienia i zgrubienia. Poprawnie odczytuje popularne skróty i skrótowce.
- d. Fonetyka. Odróżnia głoski i litery. Określa spółgłoski. Poprawnie zaznacza akcent.
- e. Ortografia. Popelnia nieliczne błędy ortograficzne. Zna podstawowe zasady ortograficzne oraz pisownię partykuł (nie, by) z różnymi częściami mowy. Zna zasadę stosowania wielkich liter. Zna reguły interpunkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych.
5. Ocena dopuszczający: Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane w programie nauczania. Rozumie czytany i analizowany na lekcji tekst. Popelniane błędy nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w jej napisanie. Poprawnie redaguje proste opowiadanie, charakterystykę, opis postaci, list, sprawozdanie informacyjne. Przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy i zdania. Rozpoznaje zdanie pojedyncze

i złożone. Odróżnia zdanie podrzędnie złożone od zdania współrzędnie złożonego. Tworzy wyrazy pochodne, podstawowe, rodzinę wyrazów. Dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby. Zna przynajmniej jedną lekturę obowiązkową. Doskonali technikę czytania. Unika w swej wypowiedzi agresji słownej, wulgaryzmów, kłamstwa.

6. Ocena niedostateczny: Uczeń nie opanował wiadomości podstawowych w zakresie fleksji i składni, słowotwórstwa, fonetyki- zależnie od klasy, do której uczęszczał). Robi podstawowe błędy ortograficzne. Nie przeczytał lektur. Prace pisemne nie są poprawne pod względem merytorycznym, logicznym, stylistycznym i językowym. Nie rozumie tematyki przeczytanego tekstu. Nawet pod kierunkiem nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o łatwym stopniu trudności.

Ocena końcowa lub okresowa (semestralna) nie powinna być wyprowadzona drogą obliczania średniej arytmetycznej. Powinna ona wynikać z wnioskowania o kompetencjach ucznia na podstawie ocen cząstkowych, czyli z uwzględnienia, za co wystawiono oceny i w jakiej kolejności.

II. METODY I FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Formy:
 - a. prace pisemne: prace klasowe, sprawdziany i testy, dyktanda, kartkówki, wypracowania,
 - b. technika czytania, stopień zrozumienia czytanego tekstu, odpowiedź, aktywność, recytacja,
 - c. inne: ocena za prowadzenie zeszytu, praca domowa, udział w pozaszkolnych zajęciach polonistycznych, konkursy.
2. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów: Przedmiotem kontroli i oceny należy uczynić treści nauczania, starając proporcjonalnie ująć wszystkie kategorie celów nauczania (pamiętanie, rozumienie, umiejętność stosowania wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych) i działów materiału nauczania na każdym poziomie wymagań, czyli co uczeń wie – rozumie - umie – potrafi.
3. Kontrola powinna być prowadzona systematycznie, tj. równomiernie rozłożona na cały okres nauki, zarówno ta bieżąca, semestralna, roczna.
4. Praca klasowa: obejmuje treścią szeroki zakres materiału, powinna trwać 2 godz. lekcyjne, w ciągu roku można przeprowadzić 2-3 prace klasowe, uczniowie powinni znać zakres materiału przewidzianego do kontroli, termin pracy klasowej powinien być znany z tygodniowym wyprzedzeniem, nauczyciel zobowiązany jest wpisać termin pracy do dziennika.
5. Sprawdzian, test: obejmuje treścią cały dział lub dużą część działu programu nauczania, powinien trwać 1-2 godz. lekcyjne, pozostałe zasady j.w.
6. W przypadku nieobecności nauczyciela, wcześniej zapowiedziane formy sprawdzania osiągnięć uczniów, będą przeprowadzana na kolejnej lekcji, po jego powrocie.

7. Kartkówka: obejmuje wąski zakres treści, nie powinna przekraczać 10 min., nauczyciel ma prawo stosowania kartkówek bez uprzedzenia o nich uczniów.
8. Praca domowa: jest stosowana do wyćwiczenia przez uczniów określonych umiejętności lub przygotowania się do następnej lekcji, uczniowie mają obowiązek starannego wykonywania pracy domowej, praca domowa ustna i pisemna podlega ocenie (możliwe jest wprowadzenie przez nauczyciela zwolnienie się ucznia z nieposiadania pracy domowej 1 raz w semestrze kształcenia kulturowego i 1 raz z językowego).

III. ANALIZA PRACY UCZNIWA

Kryteria	CHARAKTERYSTYKA WYPRACOWAŃ WEDŁUG STOPNI SZKOLNYCH					
	cel (6)	bdb (5)	db (4)	dst (3)	dop (2)	ndst (1)
Treść	temat wyczerpany, przykłady trafne, także spoza kanonu, samodzielna interpretacja, dojrzałe i uzasadnione wnioski	temat wyczerpany, przykłady trafne, także z lektury uzupełniającej, interpretacja, uzasadnione wnioski	temat prawie wyczerpany, przykłady trafne z lektury podstawowej, próby interpretacji, logiczne w zasadzie wnioski	na temat, ogólnie, pojedyncze przykłady nie najtrafniejsze, odtwórczo, próba podsumowania	na temat, ogólnie, prawie bez przykładów, odtwórczo, bez wniosków	nie na temat
Forma	świadomie wybrana forma, styl staranny i stosowny, bogactwo języka, oryginalna, funkcjonalna kompozycja	ślady świadomości formy, bogaty język, staranny styl, celowa i przejrzysta kompozycja	styl bez poważnych zarzutów, trójdzielne kompozycje	styl z licznymi wykojeńciami, kompozycja lekko zakłócona	język ubogi, brak śladów pracy nad stylem, wyraźne zakłócenia kompozycyjne;	język prymitywny, brak stylu, chaos
Technika	język i ortografia bezbłędne	język bezbłędny, pojedyncze błędy pisowni, kilka błędów interpunkcyjnych	język poprawny, nieliczne błędy pisowni, kilkanaście błędów interpunkcyjnych	język w zasadzie poprawny, pojedyncze błędy gramatyczne, dość liczne błędy ortograficzne	sporo błędów językowych, ale język jasny, liczne błędy ortograficzne	dużo błędów językowych utrudniających zrozumienie tekstu, bardzo liczne błędy ortograficzne